

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН,
УПРАВЛІННЯ І БІЗНЕСУ
КАФЕДРА ГАЛУЗЕВОГО ПЕРЕКЛАДУ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему:

МОВНОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕКСТУ КОНСТИТУЦІЇ США: ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ

Виконав: здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти, групи 6ФП
спеціальності 035 “Філологія”
освітньо-професійної програми “Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська”
Севастьян ВІКТОРУК

Керівник: Наталя СТЕЦЕНКО, к.пед.н., доцент

Хмельницький – 2024 р.

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет міжнародних економічних відносин, управління та бізнесу
 Кафедра галузевого перекладу та іноземних мов
 Освітній рівень другий (магістерський)
 Спеціальність 035 «Філологія»
 Спеціалізація 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»
 Освітньо-професійна програма: Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри

к.філол.н., доцент

Аеліта ЛЕБЕДЄВА

“ ” 2024 року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

Вікторука Вевастіана Олеговича

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Мовно-стилістичні особливості тексту конституції США: перекладацький аспект

керівник роботи Стеценко Наталя Миколаївна, к.пед.н., доцент,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від «19» 10 2023 року № 565-с

2. Строк подання студентом роботи 09.12.2024 р.

3. Вихідні дані до роботи: **об'єктом** дослідження є текст Конституції США.

Предметом дослідження є мовно-стилістичні особливості тексту Конституції США та переклад її на українську мову.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

1. Особливості юридичного тексту та його жанрів. 2. Мовно-стилістичні особливості тексту Конституції США. 3. Особливості перекладу Конституції США на українську мову

Завдання роботи:

1. Визначити специфіку юридичних текстів та виокремити жанри юридичного дискурсу;
 2. класифікувати конституцію як жанр юридичного тексту та розглянути структуру Конституції США;
 3. визначити лексичні особливості тексту Конституції США;
 4. визначити граматичні особливості тексту Конституції США;
 5. розкрити питання перекладу тексту юридичної тематики;
- виявити засоби перекладу Конституції США на українську мову.

6. 6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада керівника/рецензента	Підпис, дата	
		завдання видано	завдання прийнято
Консультант з написання I-III розділів	Наталя СТЕЦЕНКО, к. пед. н., доцент	25.01.24	01.10.24
Консультант з нормоконтролю	Наталя СТЕЦЕНКО, к. пед. н., доцент	25.01.24	01.11.24

7. Дата видачі завдання 25.01.2024 р.

7. Дата видачі завдання 20.10.2023 р. (після наказу)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Збір та опрацювання матеріалів для формування теми та завдань дослідження	29.01.24 – 11.02.24	виконано
2.	Складання і затвердження плану роботи. Визначення методологічної бази та методів дослідження	12.02.24 – 25.02.24	виконано
3.	Робота над I розділом кваліфікаційної роботи, систематизація теоретичних джерел	26.09.24 – 15.10.24	виконано
4.	Робота над II розділом кваліфікаційної роботи. Збір фактичного (ілюстр.) матеріалу	16.10.24 – 31.10.24	виконано
5.	Робота над III розділом кваліфікаційної роботи	01.11.24 – 15.11.24	виконано
6.	Формулювання висновків за темою дослідження	16.11.24 – 19.11.24	виконано
7.	Оформлення роботи	20.11.24 – 24.11.24	виконано
8.	Надання роботи керівнику для перевірки та написання подання	25.11.24 – 01.12.24	виконано
9.	Надання роботи на рецензування	02.12.24 – 09.12.24	виконано
10.	Подання роботи для перевірки у КСПНП	10.12.24	виконано
11.	Захист роботи в ЕК	17.12.24	

Здобувач

(підпис)

Севастьян ВІКТОРУК

(Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Керівник роботи

(підпис)

Наталя СТЕЦЕНКО

(Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ ОСОБЛИВОСТІ ЮРИДИЧНОГО ТЕКСТУ ТА ЙОГО	
ЖАНРІВ.....	8
1.1. Специфіка юридичних текстів.....	8
1.2. Жанри юридичного дискурсу	14
1.3. Конституція як жанр юридичного тексту	20
1.4. Структура конституції США	26
Висновки до розділу 1.....	30
РОЗДІЛ 2. МОВНОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕКСТУ КОНСТИТУЦІЇ	
США.....	32
2.1. Лексичні особливості тексту конституції США	32
2.1.1. Латинські висловлювання	34
2.1.2. Термінологічна лексика.....	34
2.1.3. Слова французького походження	38
2.1.4. Загальнокнижкові та застарілі слова.	38
2.1.5. Займенникові прислівники.....	39
2.2. Граматичні особливості тексту конституції США	40
2.2.1. Модальні дієслова.....	41
2.2.2. Пасивний стан.....	42
2.2.3. Синтаксис.....	43
Висновки до розділу 2.....	49
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ КОНСТИТУЦІЇ США НА	
УКРАЇНСЬКУ МОВУ	51
3.1. Питання перекладу текстів юридичної тематики	51
3.2. Засоби перекладу конституції США на українську мову	60
Висновки до розділу 3.....	72

	5
ВИСНОВКИ	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	79
RESUME	83

ВСТУП

Юридичний дискурс є одним із найпопулярніших та актуальних дискурсів, який потребує суспільство, оскільки він орієнтований на всі верстви суспільства, бо право торкається будь-якої сфери його життєдіяльності, а мова права є основною складовою юридичного дискурсу. Юридичний дискурс пов'язаний з ціннісними системами суспільства, з його економічною, політичною, релігійною, культурною сферами, а мова права може комбінуватися з мовами будь-якої іншої сфери за допомогою інтертекстуальності.

Особливості перекладу правових документів в даний час все частіше привертають увагу дослідників. Сьогоднішня особлива актуальність питань порівняльного аналізу мов у правовій сфері, а також методології та техніки перекладу текстів правових документів, обумовлених значними змінами, що відбулися в сфері політичних та економічних міжнародних відносин в останні десятиліття.

Юридична мова передбачає спеціальну лексику, яка охоплює широкий спектр правових інститутів. При перекладі правових документів необхідно враховувати існуючу різницю в законодавствах країни, особливості українського та англійського юридичного дискурсу.

Перед перекладачем встає проблема адекватної передачі вмісту правових документів при перекладі з однієї мови на іншу. Як слідство, виникає необхідність у перекладних трансформаціях, як лексичних так і граматичних, оскільки мова має право бути особливою лексикою та має визначене термінологічне наповнення і певну структуру речень.

Саме до юридичної мови належить жанр конституції, адже вона встановлює закони, права та обов'язки держави перед громадянами та громадян перед державою. Наше дослідження базується на Конституції США, адже вона є однією з

найдавніших конституцій у всьому світі і несе в собі всі основні особливості юридичного тексту.

Різні аспекти загальної теорії дискурсу, юридичного дискурсу та мови конституції досліджували такі науковці, як Н. Артикуца, Н. Арутюнова, А. Баламакова, Е. Бенвеніст, Н. Голев, Т.А. ван Дейк, Н. Івакіна, В. Зайцева, М. Фуко, З. Харріс, Н. Храмцовата та інші.

Актуальність теми дипломної роботи зумовлена тим, що юридичний дискурс є найбільш популярним у сьогоденні, адже з його використанням стикається кожна людина майже кожного дня. В свою чергу Конституція США є частиною цього дискурсу і її переклад є важливим для практики перекладу юридичного дискурсу, адже вона незмінна і несе в собі всі особливі і визначальні елементи тексту юридичного спрямування.

Мета роботи полягає у дослідженні та вивченні мовностилістичних особливостей тексту Конституції США, що допоможе розібрати методи його перекладу на українську мову.

Відповідно до поставленої мети в роботі зосереджена увага на вирішенні таких основних завдань:

6. визначити специфіку юридичних текстів та виокремити жанри юридичного дискурсу;
7. класифікувати конституцію як жанр юридичного тексту та розглянути структуру конституції США;
8. визначити лексичні особливості тексту Конституції США;
9. визначити граматичні особливості тексту Конституції США;
10. розкрити питання перекладу тексту юридичної тематики;
11. виявити засоби перекладу Конституції США на українську мову.

Об'єктом дослідження є текст Конституції США.

Предметом дослідження є мовностилістичні особливості тексту Конституції США та переклад її на українську мову.

Методи дослідження:

- 1) описовий метод;
- 2) компаративний аналіз текстів оригіналу та тексту перекладу;
- 3) синтез та формалізація результатів дослідження.

Практичне значення одержаних результатів можна використовувати у практиці викладення ряду предметів: стилістиці англійської мови, теорії та практики перекладу, у лексикології та перекладознавстві.

Структура дипломної роботи: вступ, три розділи з підрозділами, висновки до розділів, загальні висновки, список використаних джерел.

Апробація та публікації: за тематикою дослідження написано тези під назвою «Лексичні особливості тексту Конституції США» - Іноземні мови у сучасному комунікативному просторі: збірник наукових праць за матеріалами XV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, Херсон, 4-5 квітня 2024 р. Херсон, Хмельницький: Херсонський національний технічний університет, 2024. С. 12 -14 та статтю «Лексико-граматичні особливості Конституції США». – Вісник науки та освіти. Вип. 4. (22). 2024. С.499 – 512.

RESUME

Legal discourse is one of the most popular and relevant discourses that society needs, as it is aimed at all layers of society, because law affects any sphere of its life activity, and the language of law is the main component of legal discourse. The genre of the constitution belongs legal language, because it establishes the laws, rights and duties of the state before citizens and citizens before the state. Our research is based on the US Constitution, because it is one of the oldest constitutions in the world and contains all the main features of a legal text.

The relevance of the thesis topic is due to the fact that legal discourse is the most popular today, because every person encounters its use almost every day. In turn, the US Constitution is a part of this discourse and its translation is important for the practice of translating legal discourse, because it is unchanged and carries all the special and defining elements of the text of the legal direction.

The purpose of the work is to research and study the linguistic and stylistic features of the text of the US Constitution, which will help to analyze the methods of its translation into Ukrainian.

In accordance with the set goal, the work focuses on solving the following main tasks:

- 1) determine the specifics of legal texts and distinguish genres of legal discourse;
- 2) classify the constitution as a genre of legal text and consider the structure of the US constitution;
- 3) determine the lexical features of the text of the US Constitution;
- 4) determine the grammatical features of the text of the US Constitution;
- 5) to reveal the issue of translation of the legal text;
- 6) identify means of translating the US Constitution into Ukrainian.

The object of research is the text of the US Constitution.

The subject of the research is linguistic and stylistic features of the text of the US Constitution and its translation into Ukrainian.

Research methods:

- 1) descriptive method;
- 2) comparative analysis of the original texts and the translated text;
- 3) synthesis and formalization of research results.

The practical value of the obtained results can be used in the practice of teaching a number of subjects: stylistics of the English language, theory and practice of translation, in lexicology and translation studies.

Structure of the thesis: introduction, three chapters with subsections, conclusions to the chapters, general conclusions, list of used sources.